İŞKUR

2019

DİYARBAKIR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

DİYARBAKIR İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Metin PEKGÖZ

İş ve Meslek Danışmanı

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Kurumumuz gerek aktif, gerekse pasif istihdam politikaları çerçevesinde işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. Bu doğrultuda İŞKUR, işsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle, faaliyetlerini büyük bir özveri ile sürdürmektedir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı 1 Nisan-3 Mayıs döneminde 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Diyarbakır'da ise bu kapsamda planlanan 1047 işletmeden veri derlenmiştir. Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir.

Üretim süreçlerinde yaşanan muazzam değişikliğin bir sonucu olarak küresel ölçekte, “Sanayi 4.0” olarak adlandırılan, yeni bir dönem yaşanmaya başlamıştır. İleri düzey teknoloji bu dönemde önemli bir rol oynamaktadır ve bu dönemde gerçekleşen üretim süreçleri, ülke ekonomilerine önemli katma değerler sağlamaktadır. Sanayi 4.0 ile verimlilik ve istihdamda ayrı bir boyuta geçilmiştir. Kurumumuz aracılığıyla yürütülen çalışmalarla, Sanayi 4.0’ın aradığı yüksek nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak adına yeni projeler geliştirilmeye devam edilmektedir.

Bu vesile ile bu dönem İşgücü Piyasası Araştırması çalışmalarında yer alarak katkıda bulunmuş olan tüm kurum personelime ve tüm işverenlere teşekkür ederim.

İsmail KOÇ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **Error! Bookmark not defined.**
TABLOLAR LİSTESİ vi
ŞEKİLLER LİSTESİ vii
KISALTMALAR viii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 43
SONUÇ 49
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 56

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 20
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 24
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 25
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 27
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 30
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 35
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 35
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 36
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 37
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 38
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 39
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 41
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 43
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 44
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 12
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 18
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 18
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 19
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 21
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 22
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 22
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 23
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 25
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 28
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 29
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 31
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 33
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 34
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 40
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 42
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 47
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 47

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İİMEK	İl İstihdam Mesleki Eğitim Kurulu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Diyarbakır İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 1047 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde tam sayım yapılmıştır. Diyarbakır ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 55 bin 252 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 43 bin 31 çalışan erkeklerden, 12 bin 221 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Diyarbakır ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Diyarbakır ilinde açık iş oranı yüzde 0,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Diyarbakır ili açık iş oranı bakımından 1 puanlık farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 17,2 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 88 kişilik açık iş mevcuttur. Diyarbakır ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Hizmet ve Satış Elemanlarıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 44,1'i için Genel Lise talep edilmiştir.

Diyarbakır ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Diyarbakır ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada

Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Makineci (Dikiş) mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Diyarbakır ilinde işverenlerin yüzde 17,8'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Diyarbakır ilinde ülke genelinden az olup yüzde 2,8'dir.

Diyarbakır ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 73,7'si, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 29,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini beyan ederken, yüzde 24,1'i ise istihdamı azaltacağını ve yüzde 20,5'i ise istihdamı arttıracağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Diyarbakır ilinde Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin yarısı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Diyarbakır İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Diyarbakır işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Diyarbakır İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Diyarbakır ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Diyarbakır ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

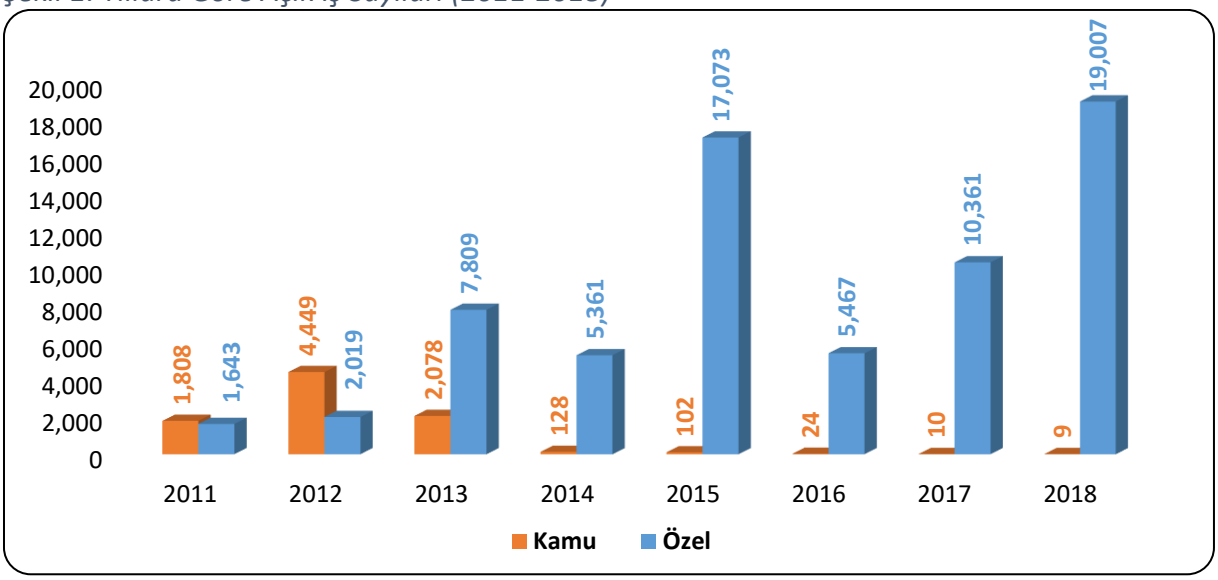

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 3 bin 451 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılında Açık iş sayısı zirveyi görerek 19 bin 16 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2015 yılı itibariyle alınan açık işler bir önceki yıla göre ciddi artış göstermiş olup ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 212,9 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	4.201
Güvenlik Görevlisi	1.573
Garson (Servis Elemanı)	754
Satış Danışmanı / Uzmanı	730
Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	601
Servis Şoförü (Okul)	589
Makineci (Dikiş)	567
Dokuma Konfeksiyon Makineci	492
Düz Dikiş Makineci	440
Temizlik Görevlisi	433

Kaynak: İŞKUR

Diyarbakır ilinde 2018 yılında 10 bin 380 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 4 bin 201 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 22,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

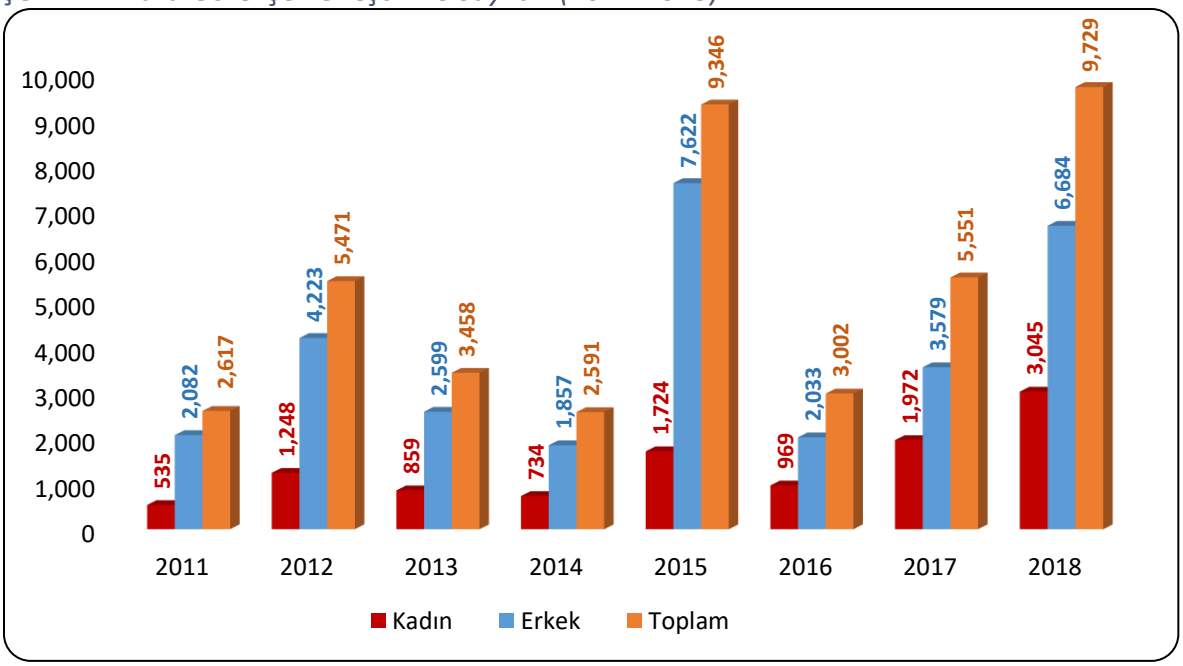

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 2 bin 617 olan Diyarbakır ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 82'si erkek, geri kalan 535 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2015 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 9 bin 346 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018'de en yüksek değere ulaşıp 9 bin 729 olmuştur. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 31,3'ü kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde değişim göstererek 2018 yılında 3 bin 45 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.846	391	2.237
Garson (Servis Elemanı)	490	133	623
Servis Şoförü (Okul)	565	0	565
Satış Danışmanı / Uzmanı	283	203	486
Makineci (Dikiş)	144	242	386
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	64	282	346
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	112	234	346
Büro Memuru (Genel)	152	147	299
Güvenlik Görevlisi	264	8	272
Şoför (Yolcu Taşıma)	249	0	249

Kaynak: İŞKUR

Diyarbakır ilinde 2.237 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 23'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Garson (Servis Elemanı) ve Servis Şoförü (Okul) meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Servis Şoförü (Okul) mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Beden İşçisi (Genel) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını

güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

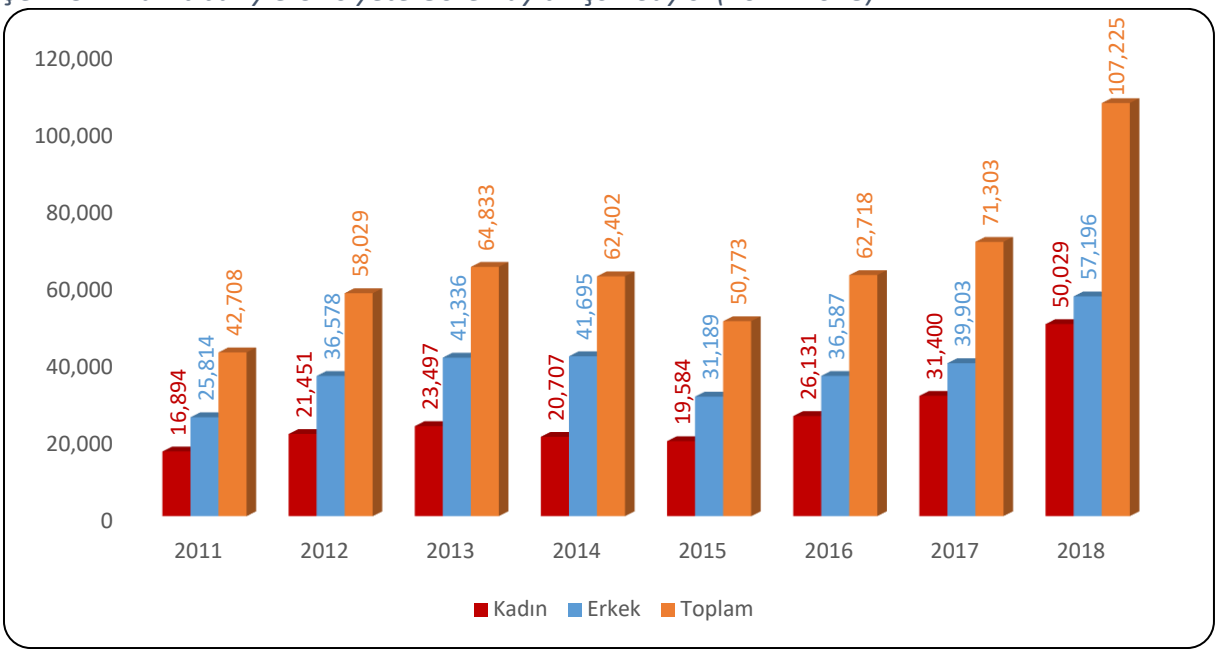

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Diyarbakır ilinde İŞKUR'a kayıtlı 42 bin 708 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 25 bin 814'ü erkek, 16 bin 894'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 107 bin 225 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında iniş ve çıkışların oluşu dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Diyarbakır'da 16 bin 894 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 50 bin 29'a yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Diyarbakır ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Diyarbakır ilinde Kuruma kayıtlı 34 bin 196 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Diyarbakır ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 31,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Sekreter ve Büro İşçisi gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	188	3.366	2.188	5.554
2012	189	4.215	2.506	6.721
2013	93	1.890	783	2.673
2014	78	829	907	1.736
2015	126	2.408	1.070	3.478
2016	96	1.784	593	2.377
2017	110	1.446	717	2.163
2018	95	1.767	532	2.299

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları sayılarına baktığımızda dalgalanmalar görünmektedir. 2018 yılında ise düzenlenen 95 mesleki eğitim kursuna 2 bin 299 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 1.767'si kadın, 5 yüz 32'si erkeklerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı

gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 76,9'unun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Düz Dikiş Makineci
Düz Dikiş Makineci	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Sığır Yetiştiricisi	El Nakışçısı
El Nakışçısı	Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci	Takı İmalatçısı
Takı İmalatçısı	Arıcı	Erkek Dış Giysileri Dikimi Elemanı
Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)	Sepet Örücü	Kilim Dokuyucu (El Tezgâhı)
Erkek Dış Giysileri Dikimi Elemanı	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)
Kilim Dokuyucu (El Tezgâhı)	Gazete Muhabiri	Keçe Aksesuarları Yapımcısı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Dokuma Konfeksiyon Makineci, Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) ve Kadın Giyim Modelist Yardımcısı mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Dokuma Konfeksiyon Makineci, Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) ve Düz Dikiş Makineci mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan) ve Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	54	147	131	278
2012	44	178	126	304
2013	172	437	283	720
2014	403	470	412	882
2015	756	889	830	1.719
2016	1.148	1.174	1.478	2.652
2017	1.112	1.784	1.730	3.514
2018	985	2.102	1.772	3.874

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011-2016 yılları işbaşı eğitim programlarının sayısı artış gösterirken 2017 ve 2018 yıllarında bir önceki yıla göre azalış olmuştur. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 985 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 874 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 54,3'ü kadınlardan, yüzde 45,7'si ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Makineci (Dikiş)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Makineci (Dikiş)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Makineci (Dikiş)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Garson (Servis Elemanı)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Büro Memuru (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Örgü Makinesi Operatörü (Bilgisayarlı)/Trikotaj	Satış Elemanı (Perakende)
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)	Sekreter
Sekreter	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Hemşire
Örgü Makinesi Operatörü (Bilgisayarlı)/Trikotaj	Örgü Makinası Operatörü	Garson (Servis Elemanı)
Düz Dikiş Makineci	Ambar/Depo Görevlisi	Ön Muhasebeci

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Diyarbakır ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci (Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde düzenlenmiştir. Kadın katılımcılar için ilk üç sıra Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci (Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinden oluşurken, Erkek katılımcılar için bu sıralama Makineci (Dikiş), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Garson (Servis Elemanı) şeklindedir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	0	0	0	0
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	6	106	214	320
2015	16	253	321	574
2016	21	418	1124	1542
2017	46	614	1418	2032
2018	60	710	1140	1850

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 60 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 130 daha fazladır.

Programa 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitiminden yararlanan katılımcı sayısının 710'u kadın, 1140'ı erkek olmak üzere toplam 1850 kişi olmuştur.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

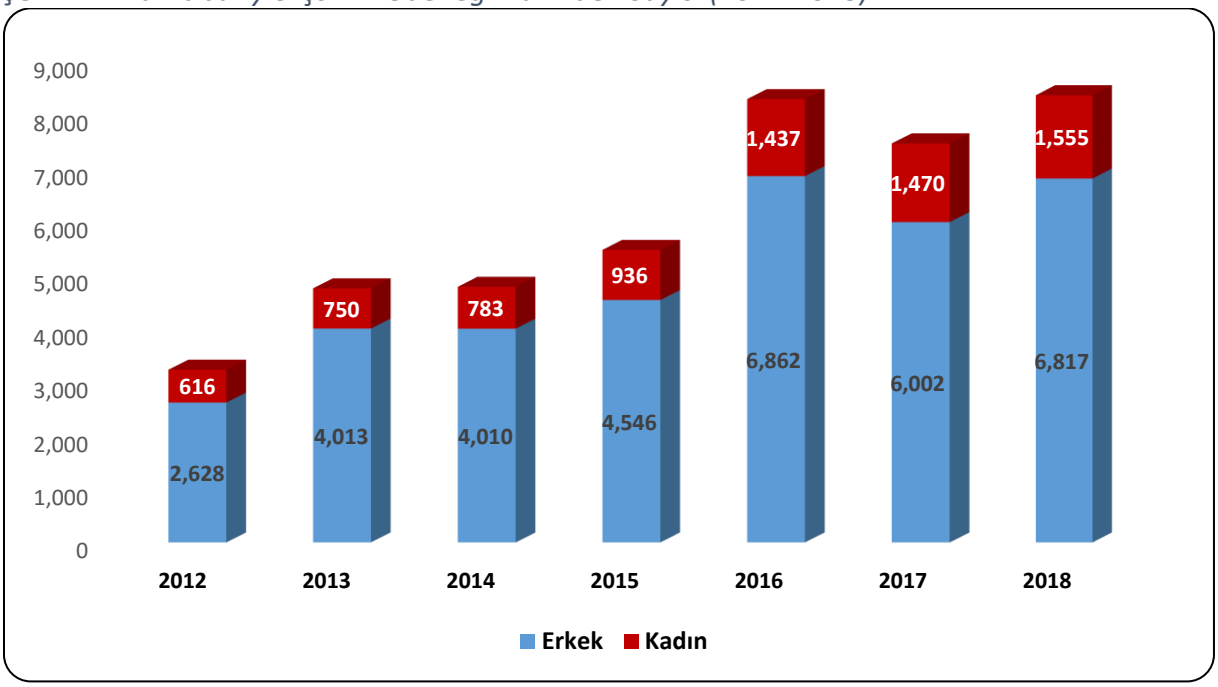

Kaynak: İŞKUR

Diyarbakır ilinde 2018 yılında yüzde 18,6'sı kadın olmak üzere 8 bin 372 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 12 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile

part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Diyarbakır ilinde 1047 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 55 bin 252 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Diyarbakır ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Diyarbakır ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İnşaat	269
Toptan ve perakende ticaret	190
İmalat	177
Ulaştırma ve depolama	90
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	77
Eğitim	61
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	56
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	44
Madencilik ve taş ocakçılığı	18
Diğer hizmet faaliyetleri	15
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15
Bilgi ve iletişim	9
Gayrimenkul faaliyetleri	7
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Genel Toplam	**1047**

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde İnşaat önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Diyarbakır ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 25,7'si İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İnşaat bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 13,5 seviyesindedir. Bu durumda Diyarbakır ilinde İnşaat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 19,1 iken Diyarbakır ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün payı yüzde 18,1 düzeyindedir.

Diyarbakır ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin önemli bir kısmı İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir yüzde 43,8 ile .

En az işletme ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Diyarbakır ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

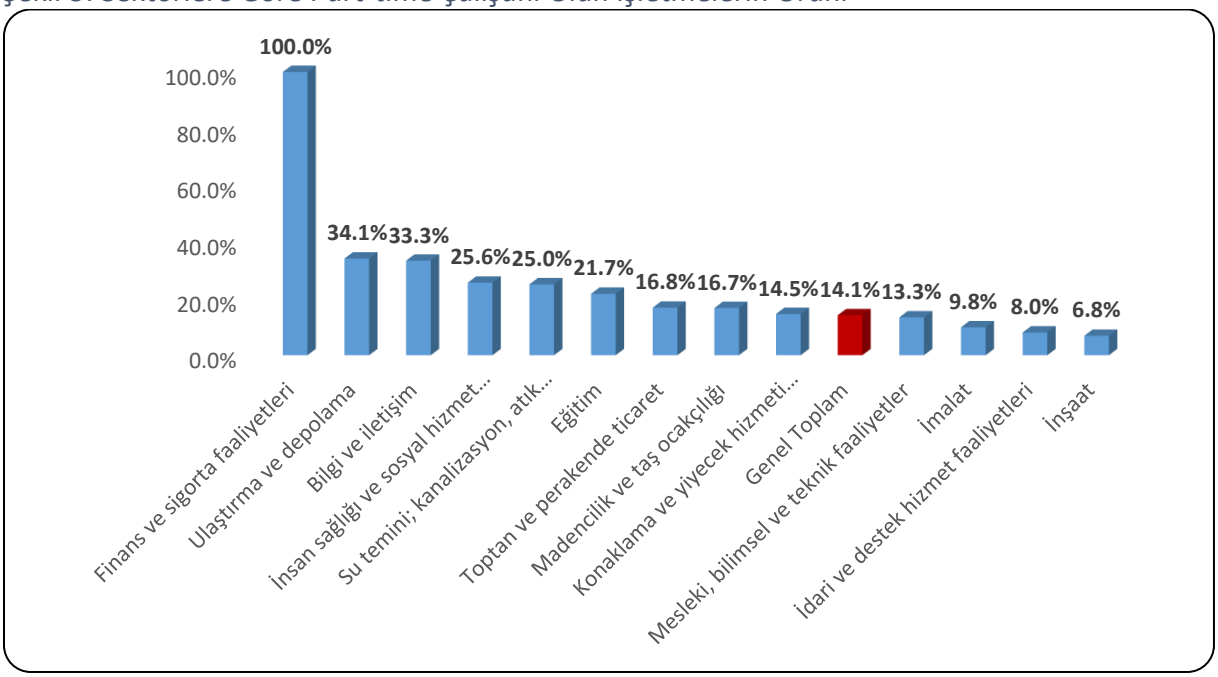

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14,1 olarak gerçekleşmiştir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 100'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Yapılan çalışmada Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe yer alan firma sayısının 1 olmasından ve bu firma da part-time çalışma olmasından dolayı oran yüzde 100 çıkmıştır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Ulaştırma ve depolama sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 34,1'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 33,3 ile Bilgi ve iletişim yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

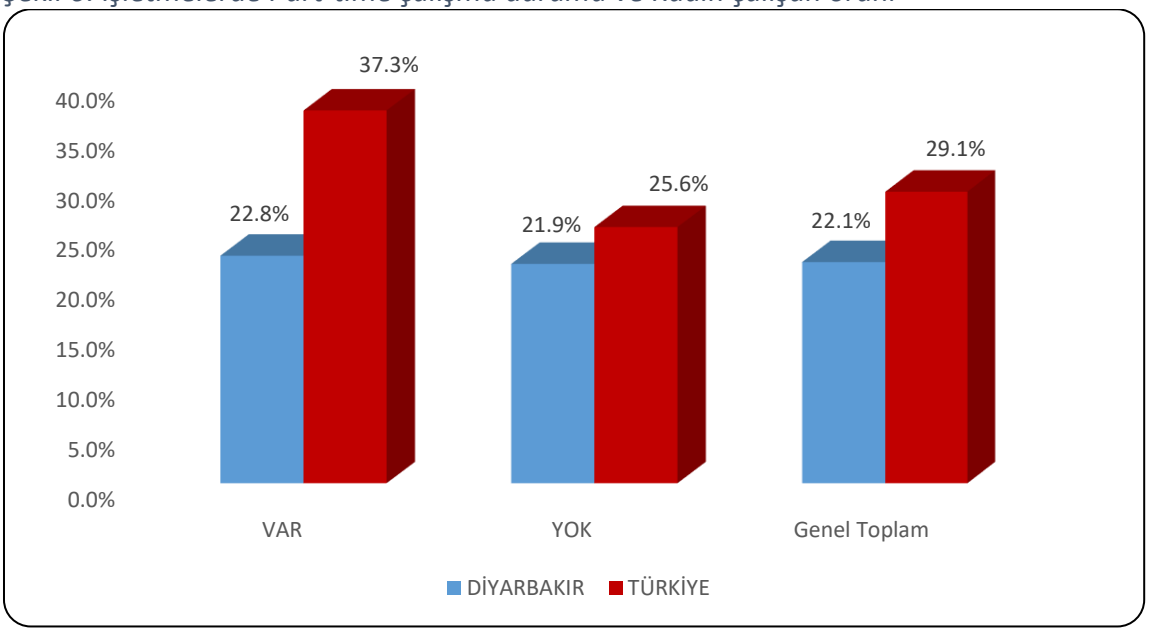

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde Part-time çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Diyarbakır ilinde bu oran yüzde 22,1 olarak gerçekleşmiştir. Diyarbakır ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 21,9 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 22,8 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Diyarbakır ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

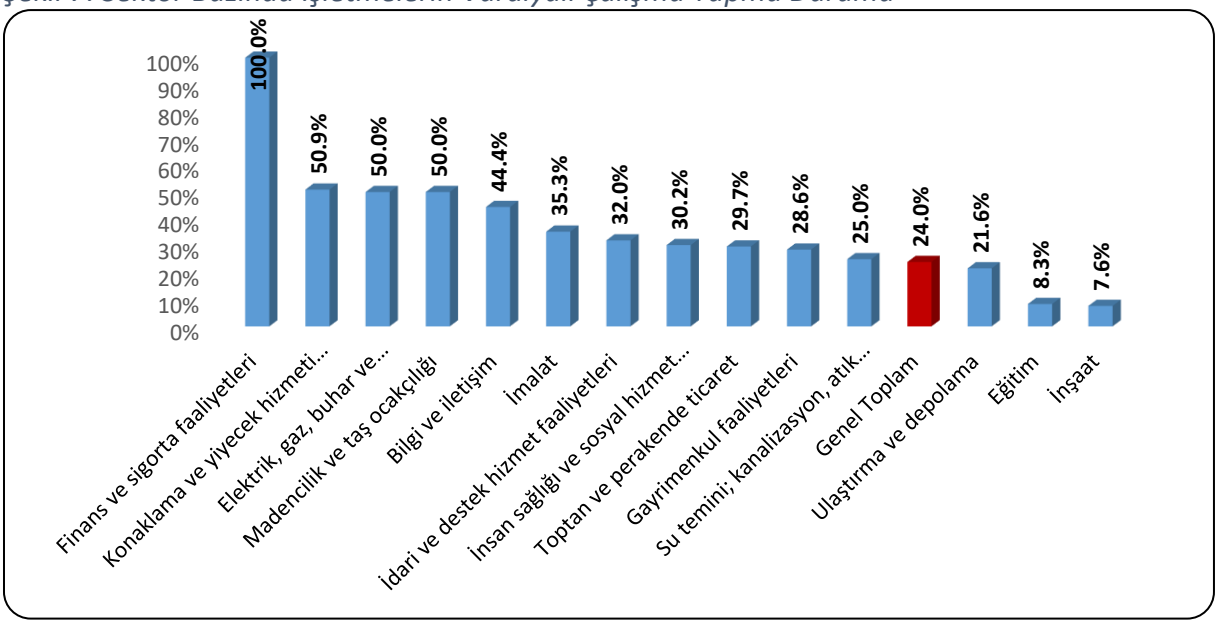

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde işletmelerin yüzde 24'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Diyarbakır ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Finans ve sigorta faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin en az yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. İnşaat sektörü ise yüzde 7,6 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

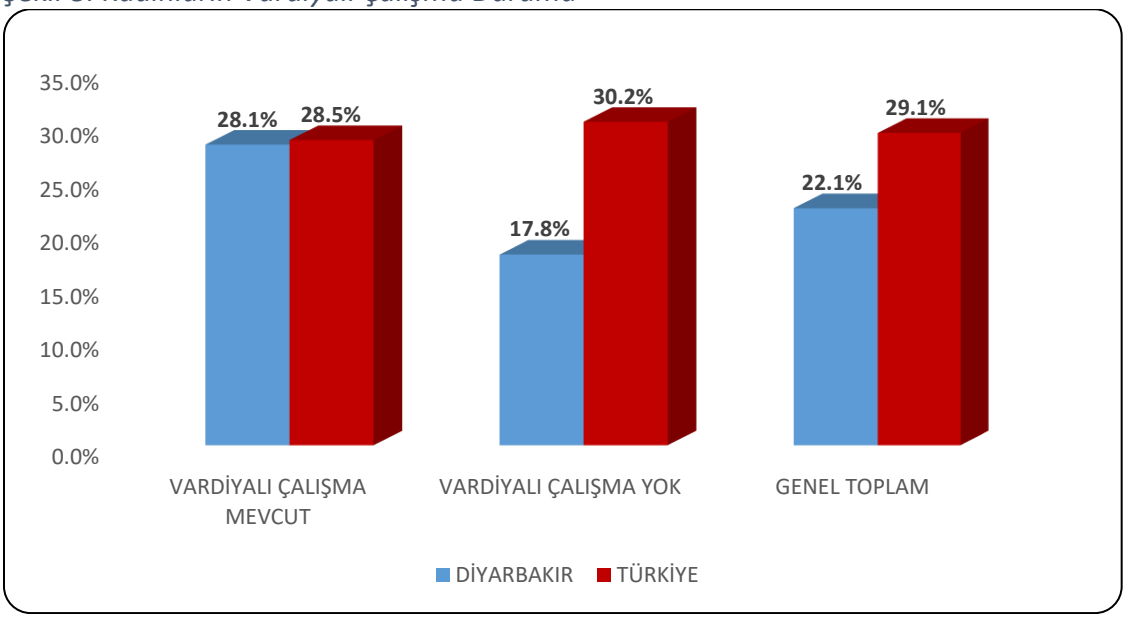

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Diyarbakır ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 17,8'i kadın, yüzde 82,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 28,1'e yükselmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Diyarbakır ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 22,1'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani yaklaşık her 10 çalışandan 2'si kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 10 çalışandan 3'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Diyarbakır ilinde de benzer yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

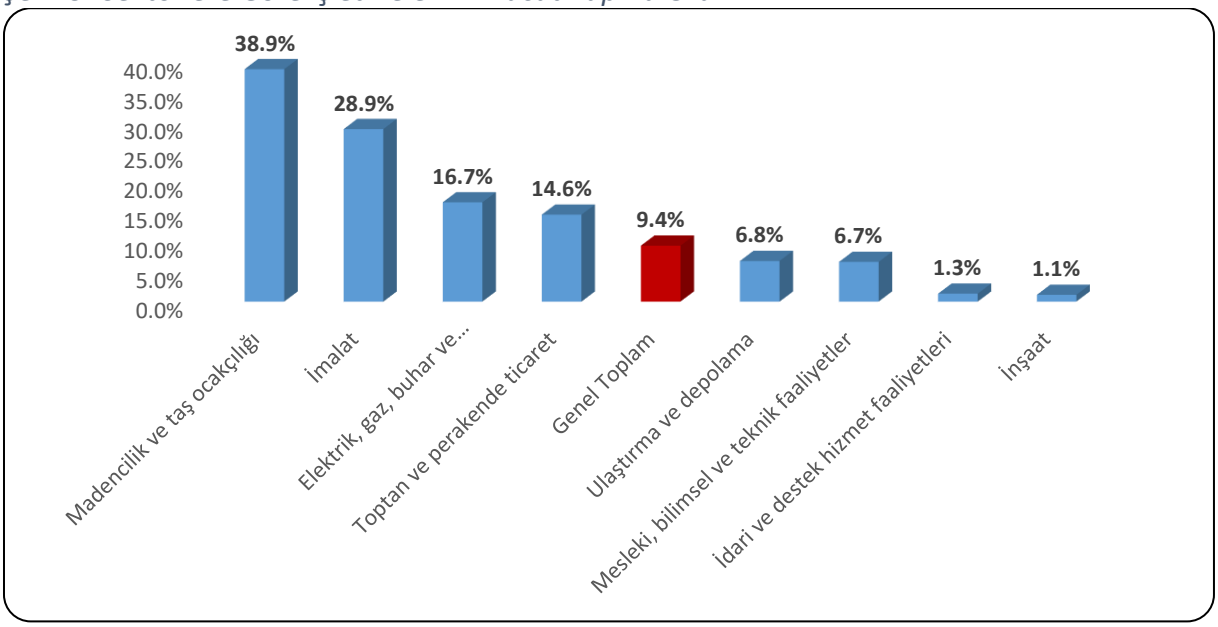

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilindeki işletmelerin yüzde 9,4'ünde ihracat yapılmaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 38,9'u ihracat yapmakta, ikinci sırada ise İmalat sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Toptan ve perakende ticaret de ihracat yapan işletme oranı anlamında Diyarbakır ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından Madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün payı yüzde 1,8 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Diyarbakır ilinde işletmelerin yüzde 10,8'i e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	85,3%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	11,6%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	8,3%
Finansman yetersizliği	7,2%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	5,2%

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

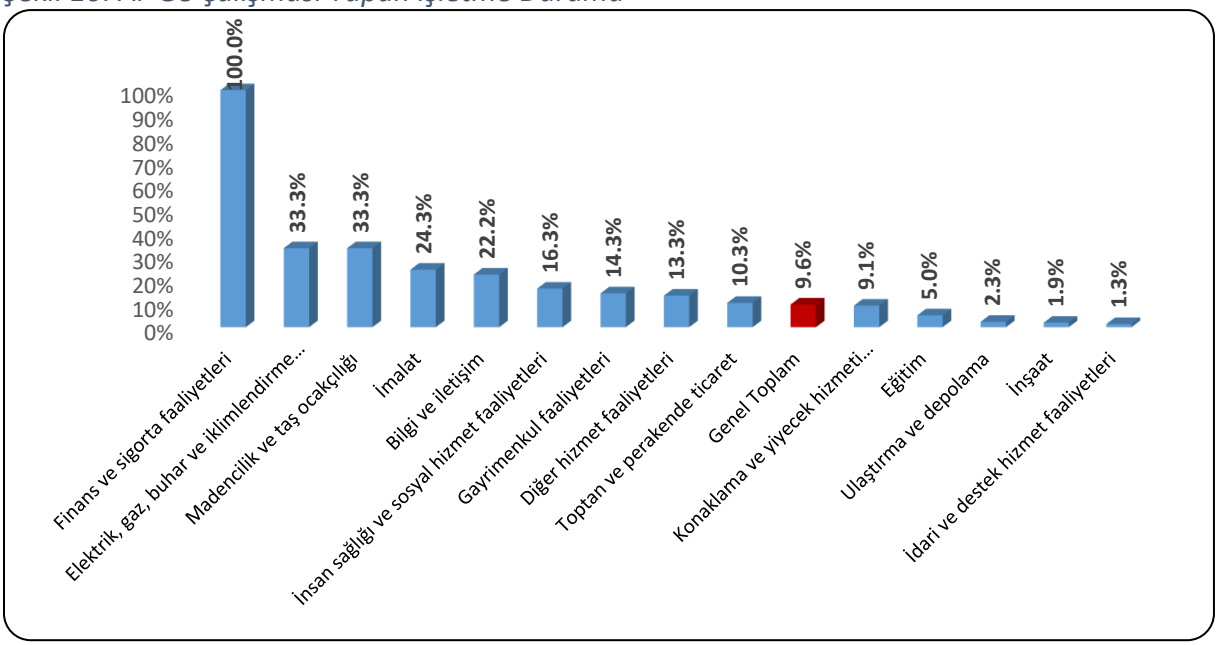

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde 14 sektörde Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 9,6 olarak gerçekleşmiştir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bulunan işletmelerin tamamı Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Ancak bu sektördeki firma sayısının 1 olmasından kaynaklı oran bu şekilde çıkmıştır. Bu sektörü ise yüzde 33,3 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Diyarbakır ilinde en fazla işletme İnşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 1,9 ile il ortalamasının altında yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

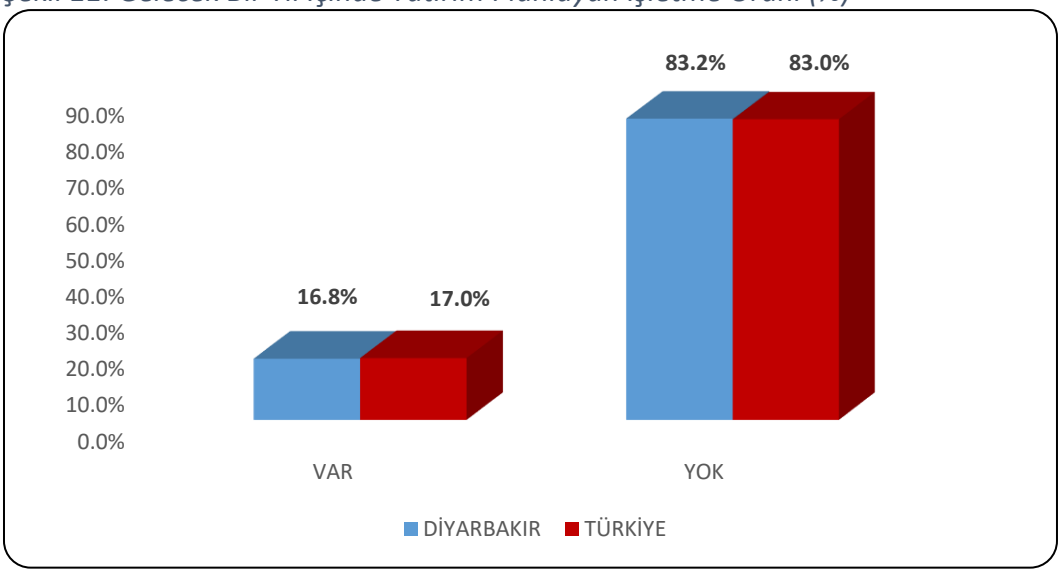

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 16,8'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

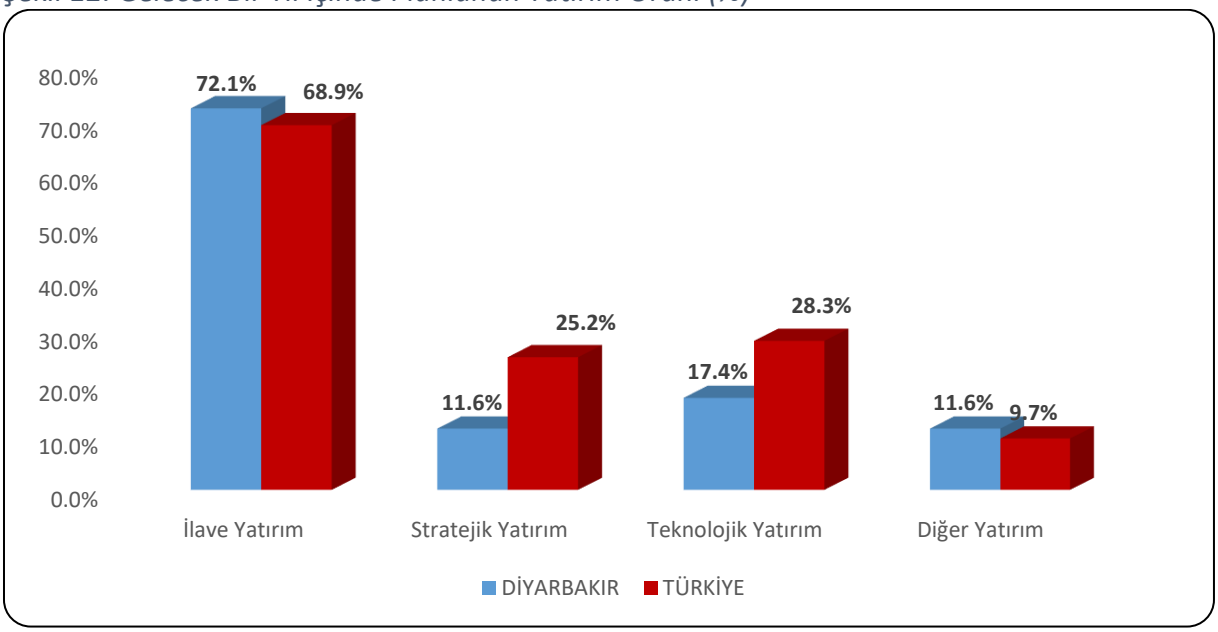

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Diyarbakır ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 72,1'i ilave yatırım, yüzde 17,4'ü teknolojik yatırım ve yüzde 11,6'sı stratejik yatırım ve diğer yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan

işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

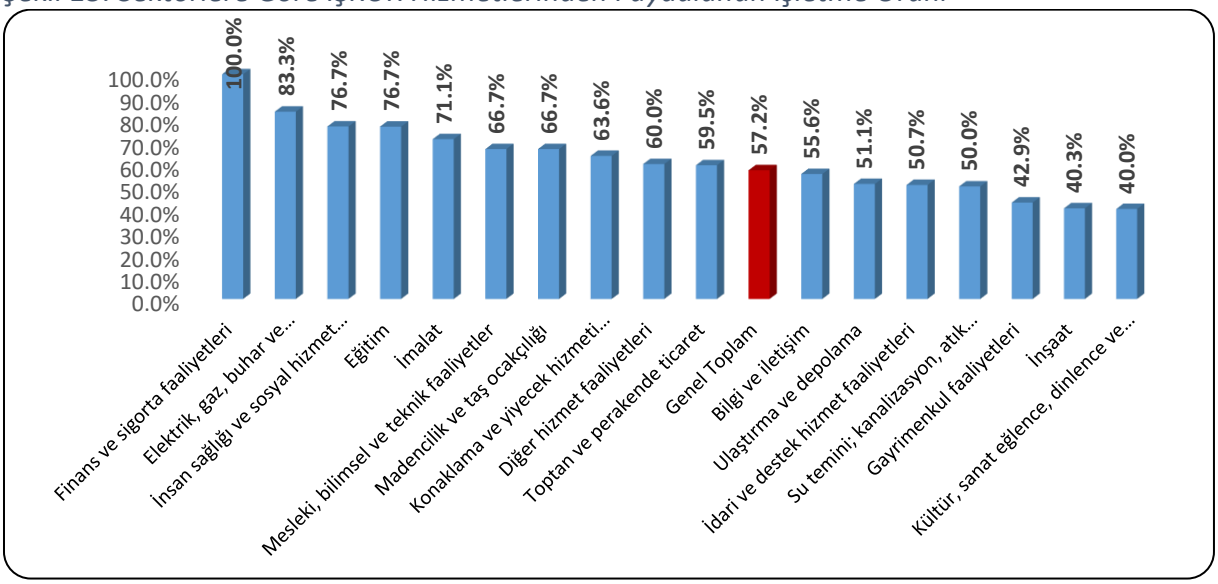

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Diyarbakır ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 57,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Diyarbakır ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Diyarbakır ilinde Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 57,2'nin altında yüzde 40,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	1,6%	68,3%	58,5%	49,6%	0,0%	4,1%	30,9%
Toptan ve perakende ticaret	0,0%	70,0%	60,9%	40,0%	1,8%	0,0%	31,8%
İnşaat	0,0%	72,6%	44,3%	14,2%	0,0%	1,9%	28,3%
Eğitim	2,2%	73,9%	65,2%	52,2%	0,0%	0,0%	30,4%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	66,7%	48,9%	26,7%	0,0%	0,0%	33,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	71,1%	57,9%	55,3%	0,0%	2,6%	36,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	62,9%	71,4%	42,9%	2,9%	0,0%	34,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	66,7%	51,5%	63,6%	0,0%	3,0%	51,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	66,7%	16,7%	33,3%	0,0%	0,0%	25,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	90,0%	40,0%	10,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	77,8%	55,6%	55,6%	0,0%	0,0%	55,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	20,0%	100,0%	60,0%	40,0%	0,0%	0,0%	60,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	60,0%	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**0,7%**	**70,4%**	**54,7%**	**39,1%**	**0,5%**	**1,7%**	**32,5%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 70,4'ü İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme bulunmuştur. İşletmelerin 54,7'si Eleman Talebi hizmetinden yararlanırken yüzde 39,1'i ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Diyarbakır ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İnşaat sektöründe işverenlerin yüzde 72,6'sı İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme bulunmuş, yüzde 44,3'ü Eleman Talebi hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 28,3'ü ise Teşviklerden son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden Elektrik, gaz, buhar ve

iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 20'si faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenmesi İstenilen Alanlar	Oran
Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Sigorta ve Prim Desteği	73,7%
Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Ücret Desteği	62,3%
İşbaşı Eğitim Programı	31,2%
İşe Uygun Eleman Temini	31,0%
İşyerime Özel Sektörel Danışmanlık Vermesi	7,4%
Çalışanların Niteliklerinin Artırılması İçin Mesleki Eğitim Desteği Sunulması	7,2%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 73,7'si yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşbaşı Eğitim Programı desteği sunulması seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

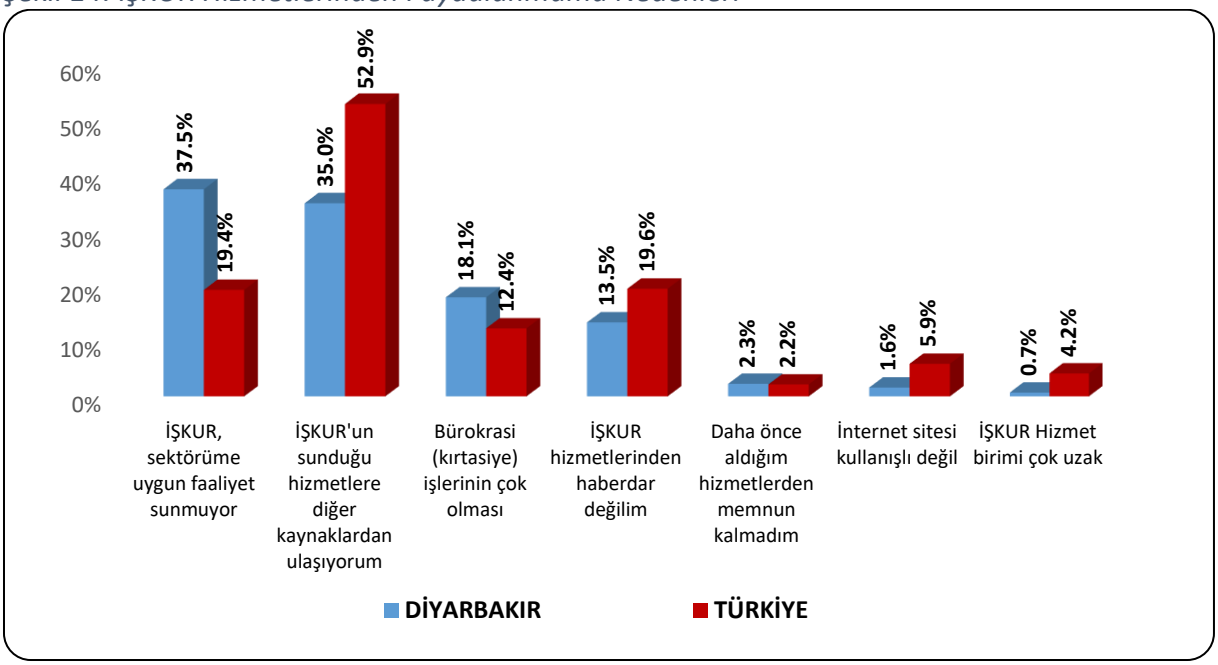

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 37,5 ile İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 35 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum ve yüzde 18,1 ile Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu

hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum ve İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim diyen işverenlerin oranı Diyarbakır iline göre daha yüksek seviyededir.

Mevcut İstihdam

Diyarbakır ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Diyarbakır ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 55 bin 252 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 43 bin 31 erkek çalışan ve 12 bin 221 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	3.274	6.506	9.780
Toptan ve perakende ticaret	2.037	6.910	8.947
İnşaat	316	7.962	8.278
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.964	5.122	7.087
Ulaştırma ve depolama	357	5.142	5.499
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	469	3.407	3.876
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.703	1.304	3.007
Eğitim	1.406	1.574	2.980
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	231	2.008	2.239
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	144	1.233	1.377
Madencilik ve taş ocakçılığı	78	729	806
Bilgi ve iletişim	40	302	342
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	76	265	341
Diğer hizmet faaliyetleri	85	242	327
Gayrimenkul faaliyetleri	10	154	164
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	13	105	118
Finans ve sigorta faaliyetleri	17	67	84
Genel Toplam	**12.221**	**43.031**	**55.252**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Diyarbakır ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 61,7'si bu dört sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 26,8'i bu sektörde çalışmaktadır. Bunun yanısıra Toptan ve perakende ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısı yüksektir.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.621	11.297	12.918
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2.322	8.799	11.121
Hizmet Ve Satış Elemanları	2.184	7.237	9.421
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	400	5.848	6.248
Profesyonel Meslek Mensupları	2.266	3.020	5.285
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.577	2.355	4.932
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	697	3.430	4.126
Yöneticiler	150	914	1.064
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	5	131	136
Genel Toplam	**12.221**	**43.031**	**55.252**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. Toplam çalışanlar içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler oranı yüzde 23,4 seviyesindedir. Diyarbakır ilindeki kadın çalışanların yüzde 13,3'ü; erkek çalışanları ise yüzde 26,3'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 20,1'i bu meslek grubunda istihda edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 17,1 oran ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Diyarbakır ilinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (Genel)	İplik Eğirme Operatörü (Rıng/Vater/Vargel)	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Servis Şoförü (Okul)
Servis Şoförü (Okul)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Hemşire	Beden İşçisi (İnşaat)
Güvenlik Görevlisi	Düz Dikiş Makineci	Güvenlik Görevlisi
Şoför (Yolcu Tasıma)	Büro Memuru (Genel)	Şoför (Yolcu Tasıma)
İplik Eğirme Operatörü (Rıng/Vater/Vargel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Şoför-Yük Taşıma
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Büro İşçisi	İnşaat İsçisi
Büro İsçisi	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Büro İsçisi

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Diyarbakır ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Servis Şoförü (Okul) meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek İplik Eğirme Operatörü (Rıng/Vater/Vargel), Müsteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Temizlik Görevlisi; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Servis Şoförü (Okul) ve Temizlik Görevlisi meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

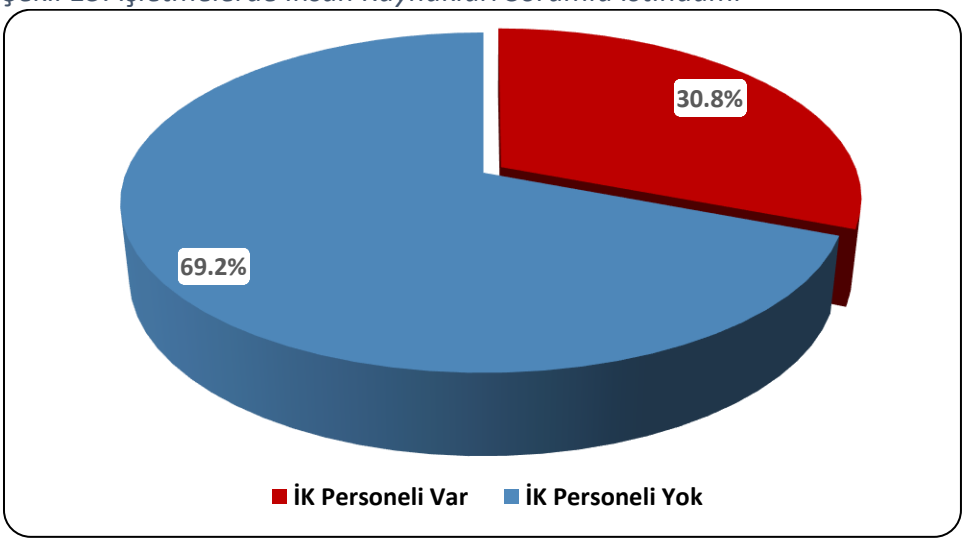

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Diyarbakır ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yalnızca yüzde 30,8'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. İnşaat

sektöründe yüzde 11,4, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 41,1 ve İmalat sektöründe ise yüzde 40,5 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

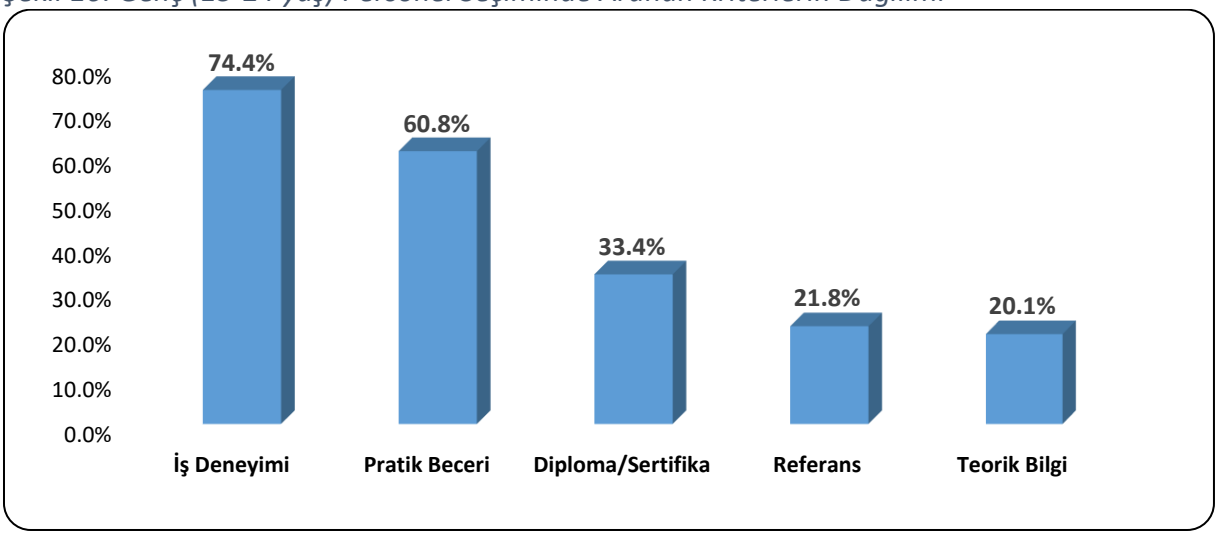

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 74,4'ü İş Deneyimi, yüzde 60,8'i Pratik Beceri ve yüzde 33,4'ü ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki İş Deneyimi Pratik Beceri kriteri genç personel seçerken en çok aranan kriterlerdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	68	0,9%	6,7%
Toptan ve perakende ticaret	59	0,7%	7,0%
İmalat	50	0,5%	5,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	17	17,2%	100,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11	0,3%	3,6%
Eğitim	11	0,4%	8,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	0,4%	20,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	0,5%	16,7%
Ulaştırma ve depolama	8	0,1%	3,4%
İnşaat	5	0,1%	1,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	0,6%	22,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	0,9%	13,3%
Bilgi ve iletişim	2	0,6%	11,1%
Genel Toplam	**262**	**0,5%**	**5,7%**

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 59 işletmede 262 açık iş tespit edilmiştir. Diyarbakır ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnşaat sektörü Diyarbakır ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Buna rağmen Toplam 262 kişilik açık işin yüzde 2'ine tekabül eden 5 kişilik kısmı, İnşaat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin fazla olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret ve İmalat sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Diyarbakır ilinde açık iş oranı yüzde 0,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Diyarbakır ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Diyarbakır ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 17,6 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Diyarbakır ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 5,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

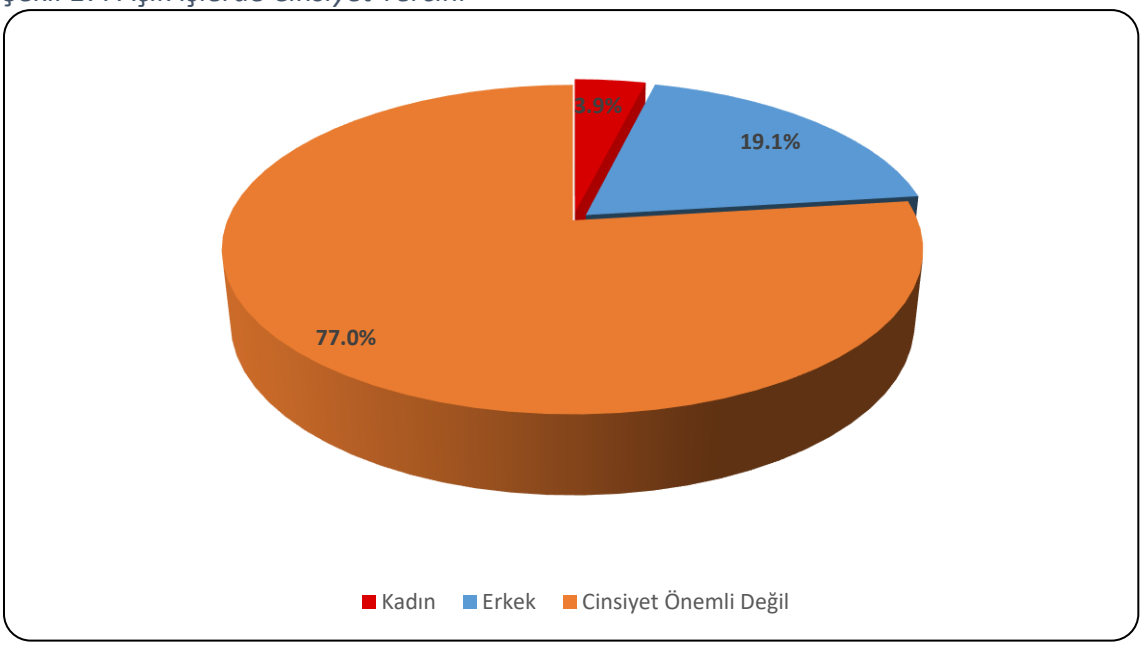

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Diyarbakır ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Diyarbakır ilinde işverenler açık işlerin yüzde 77'sinde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Diyarbakır ilinde yüzde 3,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Diyarbakır ilinde ise işverenlerin yüzde 19,1'i mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

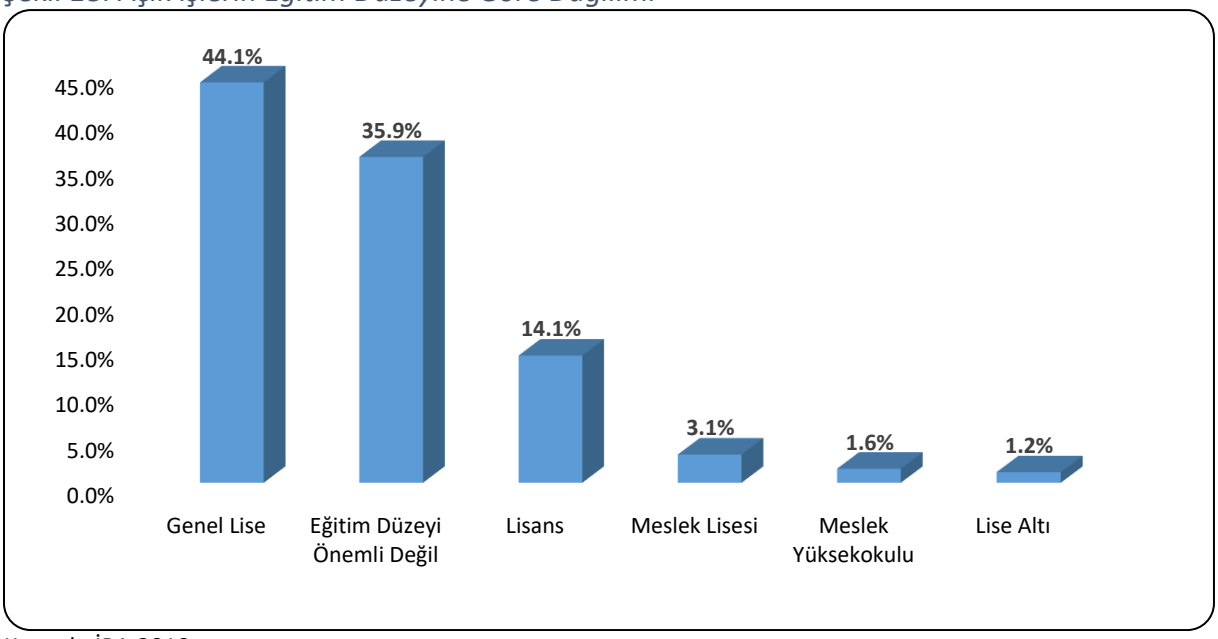

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Diyarbakır ilindeki açık işlerin yüzde 44,1'inde işverenler Genel Lise mezunu istediğini belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 35.9'unda ise Eğitim Düzeyi Önemli Değil talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

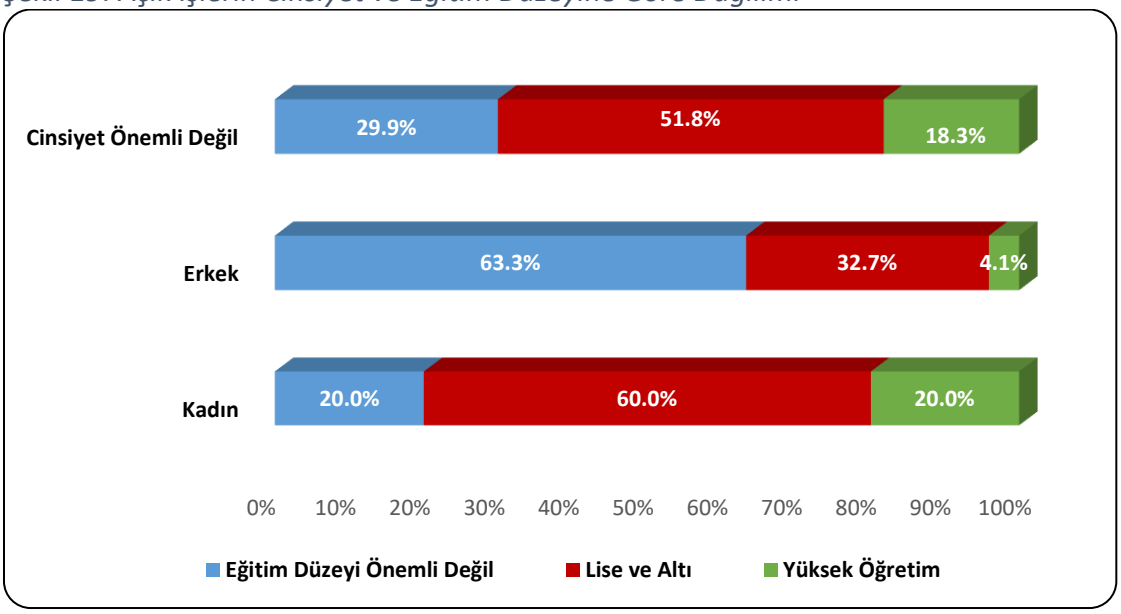

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 51,8 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 29,9 oranında Eğitim Düzeyi Önemli Değil talep edilirken ve yüzde 18,3 oranında ise Yüksek Öğretim talep edilmemiştir. Erkeklerin tercih

edildiği açık işlerde yüzde 63,3 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 20 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işler için asgari lise altı eğitim talebi olan işveren oranı ise yüzde 60'dır.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

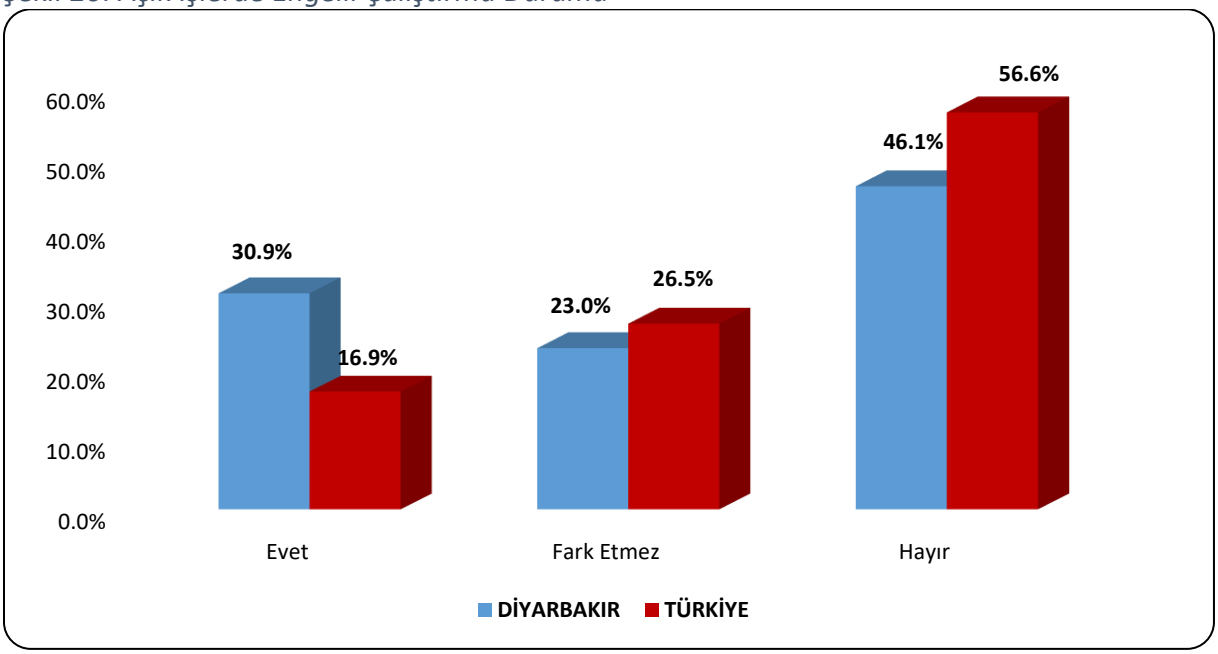

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Diyarbakır ilinde mevcut açık işlerin yüzde 30,9'u için işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmemiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 23 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 53'ünde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Diyarbakır ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

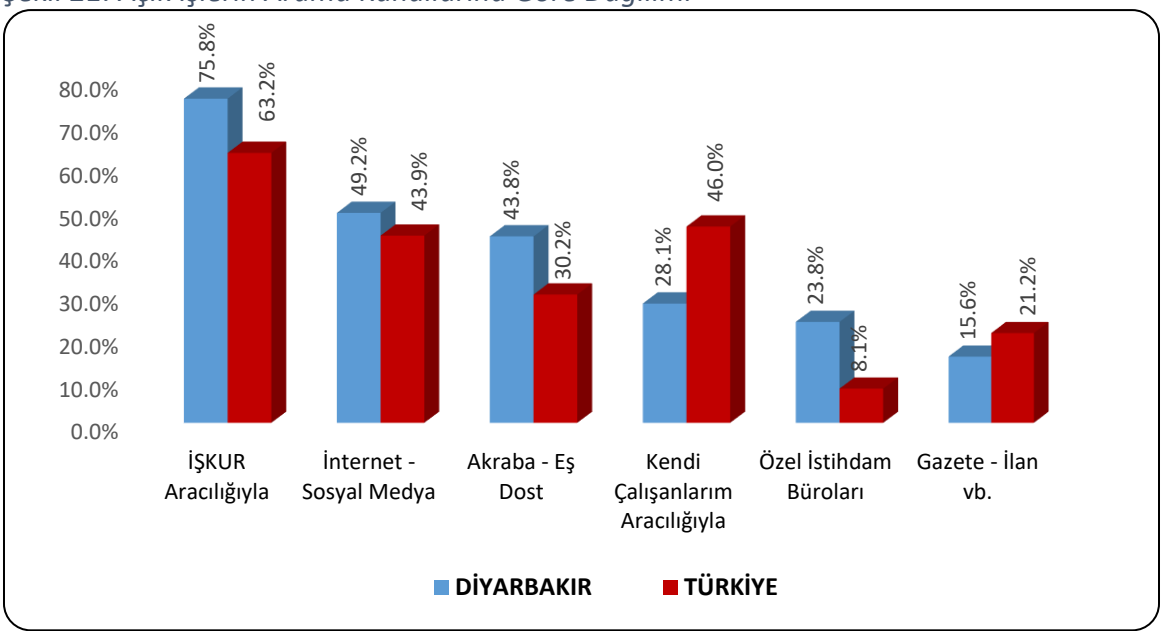

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Diyarbakır ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Diyarbakır ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 75,8 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Diyarbakır ilinde ikinci sırada yüzde 49,2 ile İnternet - Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 43,8 ile Akraba - Eş Dost arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	1	1
Takım Çalışması	2	3	3	2
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	-	8	2	3
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	5	4
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	6	5
Analitik Düşünebilme	4	6	4	6
Bilgisayar Kullanımı	1	7	7	7
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	3	5	8	8
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	-	9	9
Yabancı Dil	-	9	10	10

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, İletişim ve İfade yeteneği becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için ilk sırada sırada İletişim ve İfade yeteneği becerisi ve Bilgisayar Kullanımı becerisi aranmaktadır. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde İletişim ve İfade Yeteneği ilk sırada yer alırken erkeklerin tercih edildiği açık işlerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik en çok aranan beceridir.

Diyarbakır ilinde, kadın ve erkeklerin tercih edildiği açık işlerde Yenilikçi Düşünce Yeteneği becerisi araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	88	1,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	53	0,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	36	0,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	23	0,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	22	0,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	18	0,1%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	16	0,3%
Yöneticiler	6	0,6%
Genel Toplam	**262**	**0,5%**

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam

açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 33,6'dır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Diyarbakır ili için tespit edilen yüzde 0,5'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 1,8 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından Yöneticiler meslek grubu gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	9,3%	12,8%	93,0%	86,0%	0,0%	62,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	78,8%	9,6%	19,2%	65,4%	76,9%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	37,1%	42,9%	48,6%	77,1%	14,3%	14,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	68,2%	27,3%	45,5%	68,2%	27,3%	4,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14,3%	14,3%	19,0%	95,2%	9,5%	4,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100,0%	0,0%	0,0%	44,4%	50,0%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	87,5%	0,0%	0,0%	93,8%	62,5%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	83,3%	16,7%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**43,8%**	**15,6%**	**49,2%**	**75,8%**	**28,1%**	**23,8%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubuyüzde 95,2 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	-	-	2	1	-	3	-	-	-	-
Makineci (Dikiş)	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1
Satış Danışmanı / Uzmanı	-	3	-	2	-	1	4	-	-	-
Pazarlamacı	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-
Büro Memuru (Genel)	1	-	-	-	-	-	-	2	-	3
Ahşap Mobilya İmalatçısı	-	1	-	3	-	-	-	-	-	2
Banka Gişe Yetkilisi	-	-	-	1	-	2	-	3	-	-
Plastik Boru İmal İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Garson (Servis Elemanı)	-	3	-	2	-	-	-	1	-	-
Bulaşıkçı (Stevard)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Diyarbakır ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Banka Gişe Yetkilisi mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği ön plana çıkmaktadır.

Makineci (Dikiş) mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ilk sırada aranmaktadır. Bulasıkçı (Stevard) mesleği için ilk sırada Takım çalışması, Büro Memuru (Genel) için ise ilk sırada aranan beceri Bilgisayar Kullanımıdır.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Temizlik Görevlisi	Ahşap Mobilya İmalatçısı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Acil Tıp Teknisyeni	Plastik Boru İmal İşçisi	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Muhasebeci	Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Şoför-Yük Tasıma	Pazarlamacı	Pazarlamacı
Sekreter	Güvenlik Sistemleri teknisyeni	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Çocuk Gelişimcisi/Çocuk Gelişim Uzmanı(Özel Eğitim Kurumları/Rehberlik Ve Araştırma Merkezleri)	Baz İstasyonu Montaj Elemanı	Banka Gişe Yetkilisi	Banka Gişe Yetkilisi
Ön Muhasebeci	Muhasebe Meslek Elemanı	Bulaşıkçı (Stevard)	Ahşap Mobilya İmalatçısı
Büro Memuru (Genel)	Büro İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Bulaşıkçı (Stevard)
Büro Memuru (Personel)	Ambar/Depo Görevlisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Garson (Servis Elemanı)
-	Temizlik Görevlisi	Mağaza Sorumlusu/Şefi	Plastik Boru İmal İşçisi

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı/Uzmanı, meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Temizlik Görevlisi, Acil Tıp Teknisyeni ve Muhasebeci meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Ahşap Mobilya İmalatçısı, Plastik Boru İmal İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı Makineci (Dikiş) ve Satıs Danısmanı / Uzmanı meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Diyarbakır ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler

içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Diyarbakır ilinde ise 20+ istihdamlı 117 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Diyarbakır ilindeki işletmelerin yüzde 11,2'si son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Diyarbakır ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri,Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve sporsektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İmalat sektörleridir. İnşaat sektörü gibi Diyarbakır ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	156
İmalat	134
İnşaat	74
Toptan ve perakende ticaret	69
Eğitim	40
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22
Ulaştırma ve depolama	17
Madencilik ve taş ocakçılığı	17
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	15
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10
Finans ve sigorta faaliyetleri	5
Bilgi ve iletişim	5
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Genel Toplam	**588**

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde 588 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Diyarbakır ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 49,3'ü bu iki sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, 12 sektörde daha eleman temininde güçlük çekme durumu mevcuttur.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

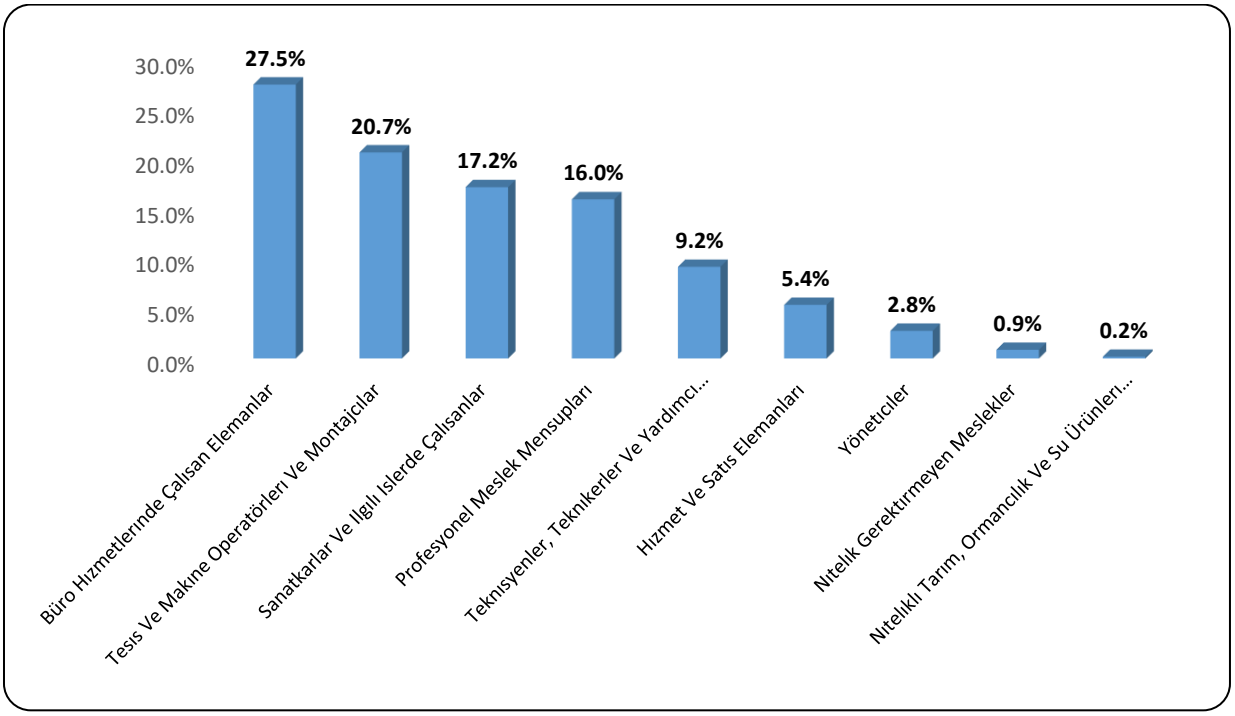

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 162 kişi ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 27,5'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	154
Makineci (Dikiş)	58
Mermer İşçisi	38
Restorasyoncu	20
Elektrik Teknikeri	16
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	15
Sondaj Operatörü/Sondör	14
Satış Danışmanı / Uzmanı	13
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	12
İngilizce Öğretmeni	11
Diğer	235
Toplam	**588**

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 154 kişi ile Müsteri Hizmetlerı Görevlisi/Asistanı mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 58 kişi ile Makineci (Dikiş) ve 38 kişi ile Mermer Isçısı meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş) , Sondaj Operatörü/Sondör, Mermer İşçisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Diyarbakır ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Müsteri Hizmetleri Görevlisi/Asistani, Makineci (Dikiş) ve Satıs Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

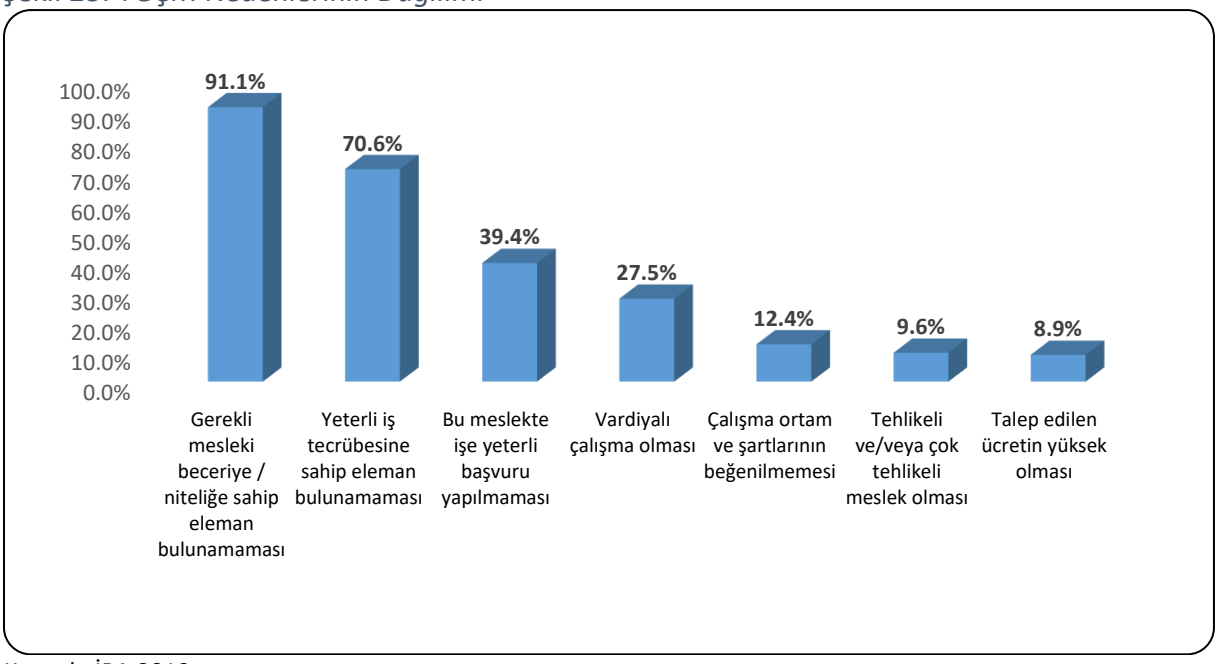

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	70,2%	100,0%	47,4%	8,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	43,2%	86,5%	73,0%	13,5%	0,0%	0,0%	27,0%
Restorasyoncu	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik Teknikeri	0,0%	100,0%	6,3%	0,0%	0,0%	0,0%	93,8%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sondaj Operatörü/Sondör	28,6%	100,0%	100,0%	0,0%	28,6%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	7,7%	100,0%	30,8%	23,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	100,0%	100,0%	100,0%	66,7%	66,7%	41,7%	0,0%
İngilizce Öğretmeni	72,7%	81,8%	72,7%	18,2%	18,2%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Sondaj Operatörü/Sondör ve Zihinsel Engelliler Ögretmeni-Özel Eğitim gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni ek olarak ilk sırada Yeterli Başvuru yapılmaması belirtilmiştir. Elektrik Teknikeri mesleği için Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması temininde güçlük çekilme nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Vardiyalı çalışma olması ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Zihinsel Engelliler Ögretmeni-Özel Egitim gibi mesleklerde TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Diyarbakır ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Diyarbakır ilinde işletmelerin yüzde 17,8'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Diyarbakır ilinde ise yüzde 2,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İnşaat	6,5%	3,8%	18,6%	71,1%
Toptan ve perakende ticaret	22,2%	4,9%	16,8%	56,2%
İmalat	28,3%	0,6%	18,5%	52,6%
Ulaştırma ve depolama	13,6%	1,1%	13,6%	71,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	24,0%	1,3%	13,3%	61,3%
Eğitim	15,0%	3,3%	28,3%	53,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14,5%	1,8%	16,4%	67,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23,3%	2,3%	27,9%	46,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	16,7%	5,6%	22,2%	55,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	40,0%	6,7%	6,7%	46,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,0%	0,0%	33,3%	46,7%
Bilgi ve iletişim	22,2%	11,1%	22,2%	44,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	42,9%	57,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	33,3%	0,0%	50,0%	16,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	25,0%	0,0%	0,0%	75,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	-	-	-	-
Genel Toplam	**17,8%**	**2,8%**	**18,7%**	**60,7%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektör ise Bilgi ve iletişim sektörüdür. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yer alan işletmelerin yarısı gelecek

dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki işletmelerin yüzde 80'i ise istihdam değişimine ilikin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Finans ve sigorta faaliyetleri	17	20,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	343	15,3%
İmalat	1.376	14,1%
İnşaat	807	9,8%
Toptan ve perakende ticaret	750	8,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	578	8,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	24	7,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	172	5,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	27	3,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	3,3%
Ulaştırma ve depolama	170	3,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	119	3,1%
Bilgi ve iletişim	8	2,4%
Eğitim	66	2,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	10	0,7%
Genel Toplam	**4.479**	**8,1%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Diyarbakır ilinde ise bu oran yüzde 8,1 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir. En fazla net istihdam değişimi 1.376 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 20,7 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Diyarbakır ilinde Net istihdam azalışı beklenen sektör bulunmamaktır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.384	12,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	429	10,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	811	8,6%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	509	8,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	928	7,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	241	4,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	172	3,3%
Yöneticiler	4	0,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%

Genel Toplam	**4.479**	**8,1%**

Kaynak: İPA 2019

Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalısanları grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 1.384 kişilik artış ile Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 4 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)
İnşaat İşçisi	Soğuk Demirci
Güvenlik Görevlisi	Elektrikçi (Genel)
Beden İşçisi (İnşaat)	Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servis Teknisyeni
Düz Dikiş Makineci	Sıvacı (Çimento Alçı)
Konfeksiyon İşçisi	Alüminyum Kompozit Cephe Kaplamacısı
Elektrik Teknikeri	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri ve Boru Tesisatçıları
Elektrik Teknisyeni	Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı
Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	Diğer Tuğla Örücüler, Tas Duvarcılar
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Elektrik Tesisatçısı (Bina)

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Makineci (Dikiş), İnşaat İşçisi ve Güvenlik Görevlisi olup, İnşaat Kalıpçısı (Ahsap), Soguk Demirci ve Elektrikçi (Genel) meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda aynı meslek kolunda yer alan Makıneci (Dikiş) ve Düz Dikiş Makineci mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır. Diyarbakır ili için inşaat sektörü ile ilgili mesleklerin önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Diyarbakır ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

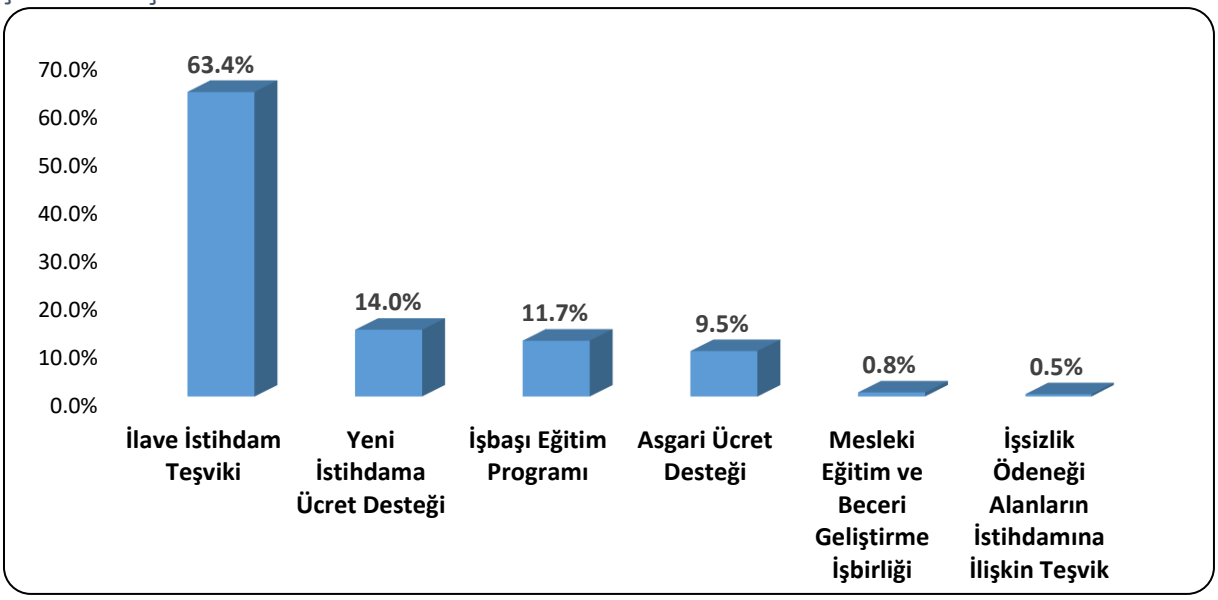

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

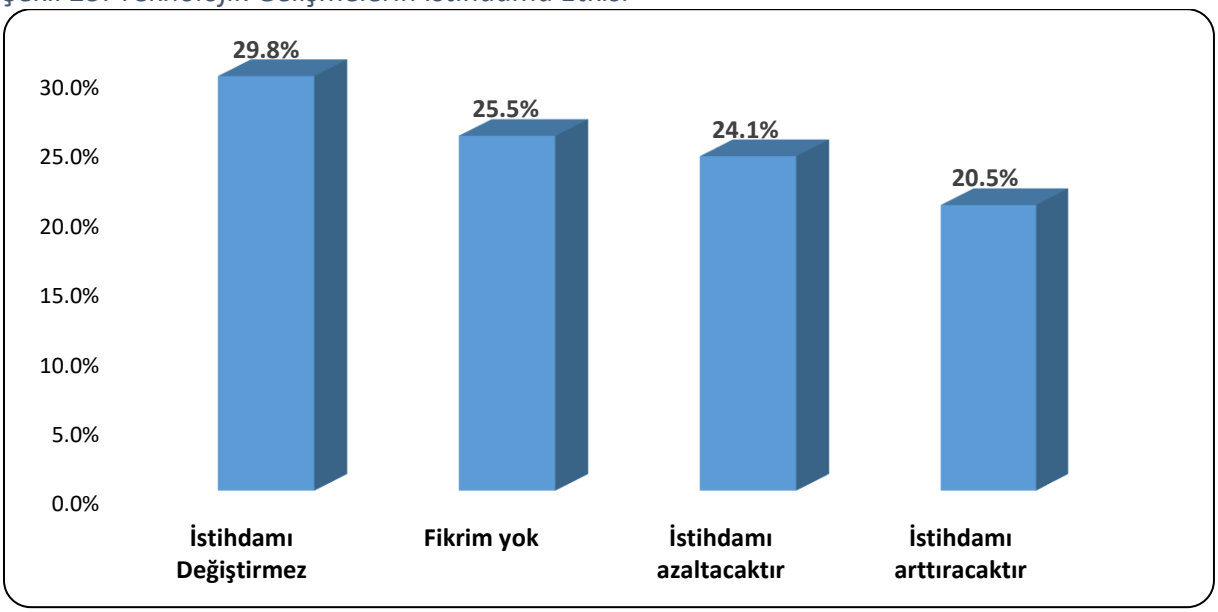

Kaynak: İPA 2019

Diyarbakır ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 29,8'i İstihdamı Değiştirmez beyan ederken, yüzde 25,5'i ise Fikrim yok düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 24,1'i teknolojik gelişmelerin İstihdamı azaltacaktır görüşündeyken, yüzde 20,5'i ise İstihdamı arttıracaktır fikrini beyan etmiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Diyarbakır ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise işverenlerin yarısı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Diyarbakır İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Diyarbakır ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 18,7 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TRC2 (Şanlıurfa-Diyarbakır) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 18,6'dır.

Diyarbakır ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Diyarbakır'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Diyarbakır ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 77,9'u erkeklerden, sadece yüzde 22,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler Eğitim , İmalat ile Diğer hizmet faaliyetleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Diyarbakır ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim

seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Diyarbakır ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Sekreter ve Büro İşçisi gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 95 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 2 bin 299 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir azalış söz konusudur. Buna ek olarak kursiyer sayısındaki azalış kurs sayısı ile orantılı olmuştur. Bunun nedeni yıllar içerisinde İşbaşı Eğitim Programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan Kurs ve İşbaşı Eğitim Programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Diyarbakır ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Diyarbakır ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 59 işletmede 262 açık iş tespit edilmiştir. Diyarbakır ilinde İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Toptan ve perakende ticaret ve İmalatsektörlerinin açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 262 kişilik açık işin yüzde 67,6'sına tekabül eden 178 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Finans ve sigorta faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Ulaştırma ve depolama, İnşaat, Madencilik ve taş ocakçılığı, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Bilgi ve iletişim sektörleridir.

Diyarbakır ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 5,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Diyarbakır ilinde Açık İşlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Büro Hizmetlerinde Çalısan Elemanlar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki Açık İş sayısının toplam Açık İş sayısı içindeki oranı yüzde 33,6'dır.

Açık İşlerin 44,1'inde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "Genel Lise" cevabı dikkat çekicidir.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Diyarbakır ilinde işletmelerin yüzde 17,8'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Diyarbakır ilinde ise yüzde 2,8 olarak gerçekleşmiştir.

Diyarbakır ilindeki işverenlerin yüzde 63,4, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Diyarbakır ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetlerisektörlerinde işverenlerin yarısı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

2016-2019 yıllara göre açık iş verileri incelendiğinde bir önceki yıla göre iniş ve çıkışlar göze çarpmaktadır. 2018 yılından 2019'a geçerken açık araştırma sonuçlarına göre Açık İşlerde %74,2 bir azalış söz konusudur. Bu durum bize raporumuzda da belirttiğimiz üzere iş arama kanallarında İŞKUR'un yanı sıra İnternet - Sosyal Medya, akraba-eş dost ve diğer iç yollardan temin kanallarının da kullanıldığını göstermektedir. 2016 yılına kıyasla açık iş karşılanma oranlarınızda %3,5 bir artış görünmektedir. Bu durumu işe yerleştirme (eşleştirme faaliyetlerinizin) açısından değerlendiğimizde; danışmanlık hizmetinin daha etkin bir şekilde sunulması, İŞKUR'un tanınırlığın ve İş gücü piyasasında etkinliğinin artması ile ilimizdeki toplu iş görüşmelerinin İŞKUR aracılığı ile daha etkin yürütülmesi söylenebilir. Bunlara ek olarak Şanlıurfa, Diyarbakır-TRC2 bölgesi işsizlik oranı 2016 yılı baz alındığında 1,4 puan artmıştır. Bu durumu Toplu işten çıkarma, dışarıdan göç alma, sanayi 4.0, kapanan işyerleri, işsizlik sigortası başvuruları gibi unsurları göz önüne alarak yorumlarsak; açık iş taleplerindeki sayısının azılmasına istinaden yönlendirme sayısında da azalma görülmüş ve kayıtlı aktif işsiz sayısında artış gerçekleşmiştir. Kapanan işyeri sayısı ve işsizlik sigortası başvurularındaki artış bir diğer neden olarak görülebilir.

2016-2019 yıllara göre işe yerleştirme sayıları verilerine bakıldığında istikrarlı bir oransal artış görülmektedir. Net İstihdam Değişim Oranı bir önceki yıl verilerine göre 5,3 birim üzerindedir. Bu değişimi sektörel bazda işe yerleştirme özelinde ele alırsak; açık iş talepleri ile finanse edilen kurslara ve projelere bakıldığında genç ve kadınlara yönelik proje sayısındaki artış görülmekte dolayısıyla İŞKUR'un burada aktif rol oynaması bu artışta önemli rol oynamaktadır. Diğer yandan ilave istihdam teşviki başta olmak üzere teşvik programlarında genç ve kadınlara yönelik teşvik süresinin daha uzun olması burada etkili olmuştur. Sektörel

bazda il özelinde istihdam artırmaya yönelik olarak 2019 ve 2018 alınan İl İstihdam Mesleki Eğitim Kurulu (İİMEK) kararları incelendiğinde; İl müdürlüğümüz bünyesinde bulunan iş kulübü ile kadın ve genç işsiz gibi özel politika gerektiren gruplara yönelik danışmanlık hizmeti yoluyla iş arama motivasyonu ve yöntem desteği verilmiş ve bu projeler İİMEK kararlarında yer almıştır. Buna ek olarak bu bağlamda birçok MEK ve İEP olmak üzere birçok Aktif İş gücü projesi hayata geçirilmiştir. İİMEK karar ortağı kurumlar ise şu şekildedir; İşçi ve İşveren Sendikaları, Diyarbakır Esnaf ve Sanatkârlar Odası Başkanlığı Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Organize Sanayi Bölgesi İl Müdürlüğü ve Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği. Genel işe yerleştirme rakamları 2016 yılı ile kıyaslandığında 2018 yılsonu itibariyle % 224,1 oranında bir artış söz konusudur. Bu artış özellikle önem verdiğimiz gruplardan biri olan gençlerde daha belirgin olarak görülmektedir. Genç işe yerleştirme rakamı son 3 yılda % 414,6 artarak genel işe yerleştirme performansınızın %58,8 üzerinde gerçekleşmiştir. Bu kapsamda Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu olarak işletmelere ile yürüttüğümüz ve finanse ettiğimiz projeler, çalıştaylar, eğitimler ile işletme insan kaynakları ve sivil toplum örgütleri ile yürütülen çalışmalarda genç işgücünün istihdamının önemini belirtmekte buna göre politika izlemekteyiz.

Raporumuzda yer alan önemli başlıklardan biri olan Kayıtlı İşsizlik verileri 2014-2018 yılları arasında; Aktif programlardan yararlanan sayısı yüzde 173,1, Bireysel görüşme hizmetlerinden faydalanan sayısı yüzde 644,6, işe yerleştirme hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı yüzde 275,5 oranlarında artmıştır. Yaşanan hizmet kapasitesinde gerçekleşen bu artışlara karşılık olarak kayıtlı işsiz sayısı bu yıllar arasında yüzde 71,8 oranında artmıştır. Bu artışın nedeni; İŞKUR kurum hizmetlerinin toplumun daha geniş kesime hitap eden çalışmalar yürütmesi, İŞKUR faaliyetlerinin toplumda karşılık bulması ve iş arama kanalı olarak İŞKUR'u kullanan kişi sayısının her geçen gün artması olarak görülebilir.

İşe yerleştirme oranında artışın ana nedeni ise işletmelerin İŞKUR ile etkin ve yoğun bir şekilde çalışma yürütmesi ve başta danışmanlık-yönlendirme olmak üzere tüm faaliyetlerinden faydalanmasıdır.

Aktif iş gücünün önemli iki başlığını oluşturan MEK ve İEP'leri ele aldığımızda; bu programlardan faydalanan kişi sayısı yıllara içinde artış göstermiştir. Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu olarak son 3 yıllık performansımıza bakıldığı zaman gerek İmalat gerekse Bilişim sektörlerinde bu programlardan faydalanan kişi sayısında artış görünmektedir. İmalat ve

Bilişim sektörünün İşgücü piyasasında üzerindeki önemi, ağırlığı ve etkinliği düşünüldüğünde MEK ve İEP programlarımda finanse edilen sürenin ve Bilişim sektöründe finanse edilen miktarın daha fazla olması önemlidir. Günümüz işgücü piyasasında en önemli problemlerinden birisi mesleksizlik ve/veya mesleki tecrübe eksikliğidir. Dolaysısıyla işi iş başında öğreten bu projeler işletmelerin bu süreci maddiyat ve zaman anlamında kayıp yaşamadan atlatmasını çalışan/çalışacak kişilerin ise tecrübe edinerek meslek sahibi olmalarını ya da mesleki gelişimlerini daha kolay geçirmelerini sağlamaktadır.

İşyerlerinin Sektörel Dağılımına dair TOBB Sanayi Kapasite Raporuna istinaden 2017-2018 Sanayi Kapasite Değişim Oranı yüzde 15,6 olmuştur. Bu yüzde bize artık yeni yatırımlara istinaden (makine teçhizat yenilenmesi/alımı ve yeni işletme kuruluşu vb.) büyümeyi göstermektedir. Sgk verilerindeki artış/azalış ele alındığında; 1+ çalışanı olan İlimizdeki işletmelerin sayısında 2018 yılından 2019 yılına geçişte işletme sayısında %6'lık artış görülmüştür. Bu aralıkta bulunan işletme sayısının fazla olmasından dolayı bu rakam önemli bir artışı göstermekte ve bu aralıkta kurulan/yenilenen işletme sayısında önemli miktarda artışı ifade etmektedir. Diğer yandan 1+ işveren sayısına göre daha az sayıda bulunan 50+ işyeri sayısında artış yeni kurulan ve yenilemeye gidilen firma sayısında artış olmasına rağmen yüzde %3,7'de kalmıştır. Ayrıca ilimizde bulunan 1000+ işletme sayısı sınırlı olduğundan bir işletmedeki küçülme oransal olarak daha yüksek olacak şekilde karşımıza çıkmaktadır.

İlimizdeki işletmelerin Part-time çalışma alanları ve koşullarına bakıldığında İnşaat, İmalat vb. sektörler için Part-time çalışma bu sektörler için uygun değildir. Dolayısıyla ilimizde Part-time çalışma Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Bunun yanı sıra ilimizde kadınların işgücüne katılımının düşük olması kadınların Part-time çalışmaya katılımının düşük olmasına neden olmaktadır. İlimizde Genç işsiz sayısı fazla olmasına rağmen Part-time işinin getirisinin az olması ve hizmet sektörü vb. sektörler dışında ilimizdeki işletmelerin ana gövdesini oluşturduğu İnşaat, İmalat vb. sektörlerin Part-time uygun olmaması genç işsizlerin Part-Time programlara katılımının Türkiye ortalaması altında kalmasına neden olmaktadır.

İlimizde gerek Vardiyalı Çalışan firma sayısı gerekse Vardiyalı Çalışan kadın sayısı Türkiye ortalamasın altındadır. Bunun nedenlerine bakarsak: en fazla işletme İnşaat sektöründe olmasına rağmen en az Vardiyalı Çalışma oranı yine bu sektördedir. İkinci neden olarak İşgücü Piyasasında Kadınların vardiyalı çalışabileceği sektörlerin ağırlığının diğer sektörlere

göre daha az olması ve son olarak Vardiyalı Çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

2018 yılı Diyarbakır ili ihracat hacmi Türkiye ortalamasına düşük olmasına rağmen bu konuda önemli çalışmalar yapılmaktadır. İlimizde bulunan başta Organize Sanayi Bölgesi işletmeleri olmak üzere ilimizde bulunan birçok işletmede ihracat konusunda çalışmalar devam etmekte bu konuda İŞKUR'dan nitelikli personel talebi olmaktadır.

2018 TÜİK Çalışan Meslek Tablosu bölgesel verileri incelediğinde; TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) raporu için tarım sektöründe Çalışan sayısı oranı Türkiye ortalamasının üzerinde iken sanayi ve hizmette ortalamanın altındadır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) ……
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi** Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	**Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz?** Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	**Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İstermisiniz?** 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	**Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *** Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği. 0. Fiziki ve			**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.